

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 399)

**İzmir Andlaşması'nı Tadil Eden Protokolün Onaylanması-
nın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi ve
Teknoloji ve Ticaret ve Dışişleri Komisyonları Raporları
(1/535)**

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-523/03456

19.4.1993

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 28.3.1993 tarihinde kararlaştırılan "İzmir Andlaşmasını Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Süleyman Demirel

Başbakan

GEREKÇE

İran, Pakistan ve Türkiye arasındaki ekonomik işbirliğini bölgesel düzeyde geliştirmek amacıyla "Kalkınma İçin Bölgesel İşbirliği Teşkilatı (Regional Cooperation for Development-RCD)" nin kurulmasına esas teşkil eden 12 Mart 1977 tarihli İzmir Andlaşması, ilk kez 18 Haziran 1990 tarihinde tadil edilmiş ve bu tadilatla Teşkilatın adı "Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (ECO)" olarak değiştirilmiştir.

Bu tarihten sonra etkinlik kazanmaya başlayan Teşkilata, geçtiğimiz yıl Azerbaycan, Afganistan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan ve Türkmenistan'ın üye olmalarıyla, üye sayısı 10'a çıkmış ve Ekonomik İşbirliği Teşkilatının bölgemizdeki önemi artmıştır.

Gerek nüfus, gerek kapladığı alan açılarından bölgemizdeki ekonomik işbirliğinin önemli bir boyuta ulaşmasına katkıda bulunması beklenen ECO'nun kuruluş anlaşması niteliğindeki İzmir Andlaşması'nın da, değişen koşullar ve gereksinmelere yanıt verecek şekilde tadili zorunlu hale gelmiştir. Bu çerçevede, biçim ve uygulama açısından gerekli değişiklikleri içeren "İzmir Andlaşması'nı Tadil eden Protokol" 28 Kasım 1992 tarihinde İslamabad'da imzalanmış ve Teşkilatın işleyişinin daha etkin hale getirilmesi amaçlanmıştır.

Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu

Esas No. : 1/535

6.5.1993

Karar No. : 19

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“İzmir Andlaşmasını Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı” Dışişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı temsilcilerinin katıldığı Komisyonumuzun 6.5.1993 tarihli 23 üncü birleşiminde görüşüldü.

Tasarının genel gerekçesinin okunmasından sonra hükümet temsilcisinin Tasarı ile ilgili açıklamaları dinlendi. Komisyon üyelerinin soruları ve alınan cevaplardan sonra Tasarının maddelerine geçilmesi kararlaştırıldı.

Tasarının 1, 2 ve 3 üncü maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

İşbu raporumuz havalesi gereği Dışişleri Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

İzmir Andlaşmasını Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/535)

Başkan
Azimet Köylüoğlu
Sivas
Üye
Ahmet Şeref Erdem
Burdur

Üye
Halit Dumankaya
İzmir

Üye
Muhtar Mahramlı
Tekirdağ

Üye
Tevfik Türesin
Bolu
Üye
Rasim Zaimoğlu
Giresun
İzmanda Bulunamadı

Üye
Mehmet Çebi
Samsun
Üye
Mehmet Gülceğin
Mardin
İmzada Bulunamadı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

Esas No. : 1/535

7.12.1993

Karar No. : 12

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İzmir Andlaşmasını Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 25.11.1993 tarihli 5 inci Birleşiminde Hükümet temsilcilerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

İran, Pakistan ve Türkiye arasındaki ekonomik işbirliğini geliştirmek amacıyla "Kalkınma İçin Bölgesel İşbirliği Teşkilatı (RCD)"nın kurulmasına esas teşkil eden İzmir Andlaşmasının, Teşkilata Azerbaycan, Afganistan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan ve Türkmenistan'ın üye olmalarıyla birlikte artan önemi ve etkinliği sonucu, değişen koşullara ve ihtiyaçlara cevap verecek şekilde değiştirilmesini öngören Protokol Komisyonumuzca benimsenerek, Tasarı aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
Erdal İnönü
İzmir
Üye
Celal Kürkoğlu
Adıyaman
Üye
Mehmet Sağdıç
Ankara
Üye
İsmet Sezgin
Aydın
Üye
Hüsamettin Örtüç
Bursa
Üye
Atilla Hun
Kars

Başkanvekili
Fethi Akkoç
Bursa
Üye
Orhan Kilercioğlu
Ankara
Üye
Tunç Bilget
Aydın
Üye
Kâmran İnan
Bitlis
Üye
Doğancan Akyürek
İstanbul
Üye
Atilla Mutman
İzmir

Üye
Ali Eser
Samsun

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

İzmir Andlaşmasını Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair
Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 28 Kasım 1992 tarihinde İslamabad'da imzalanan "İzmir Andlaşmasını Tadil Eden Protokol'ün" onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

S. Demirel

Başbakan

Devlet Bakanı ve Başbakan Yrd.

Prof. E. İnönü

Devlet Bakanı V.

Ş. Ercan

Devlet Bakanı

İ. Töz

Devlet Bakanı

Prof. T. Akyol

Devlet Bakanı

O. Kılercioğlu

Devlet Bakanı

Ö. Barutçu

Devlet Bakanı

E. Şahin

Devlet Bakanı

M. Batallı

Millî Savunma Bakanı

N. Ayaz

Dışişleri Bakanı

H. Çetin

Millî Eğitim Bakanı

K. Toplan

Sağlık Bakanı

Y. Aktuna

Tarım ve Köyişleri Bakanı

N. Cevheri

Sanayi ve Ticaret Bakanı

M. T. Köse

Kültür Bakanı

D. F. Sağlar

Orman Bakanı

V. Tanır

Devlet Bakanı

C. Çağlar

Devlet Bakanı

E. Ceyhan

Devlet Bakanı

A. Gönen

Devlet Bakanı

G. Ergenekon

Devlet Bakanı

M. Kahraman

Devlet Bakanı

M. A. Yılmaz

Devlet Bakanı

Ş. Ercan

Adalet Bakanı

M. S. Oktay

İçişleri Bakanı

İ. Sezgin

Maliye ve Gümrük Bakanı

S. Oral

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Prof. O. Kumbaracıbaşı

Ulaştırma Bakanı

Y. Topçu

Çalışma ve Sos. Güvenlik Bakanı

M. Moğultay

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

E. Faralyalı

Turizm Bakanı

Prof. A. Ateş

Çevre Bakanı V.

V. Tanır

**SANAYİ VE TEKNOLOJİ VE TİCARET
KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN**

**İzmir Andlaşmasını Tadil Eden Protokolün
Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair
Kanun Tasarısı**

**MADDE 1. — Tasarının 1 inci Maddesi
Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.**

**MADDE 2. — Tasarının 2 nci Maddesi
Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.**

**MADDE 3. — Tasarının 3 üncü Madde-
si Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.**

**DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN**

**İzmir Andlaşmasını Tadil Eden Protokolün
Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Ka-
nun Tasarısı**

**MADDE 1. — Tasarının 1 inci Maddesi
Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.**

**MADDE 2. — Tasarının 2 nci Maddesi
Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.**

**MADDE 3. — Tasarının 3 üncü Madde-
si Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.**

İZMİR ANDLAŞMASINI TADİL EDEN PROTOKOL

1. İran İslam Cumhuriyeti, Pakistan İslam Cumhuriyeti ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümetleri, 12 Mart 1977 tarihli İzmir Andlaşmasının, 18 Haziran 1990 tarihinde imzalanan İzmir Andlaşmasının Tadiline İlişkin Protokol ile değiştirildiği şekliyle, XXXVI ve XXXVII. maddeleri uyarınca aşağıdaki tadilatı yapmak üzerinde anlaşmaya varmışlardır.

2. İzmir Andlaşmasının I. Maddesinin aşağıdaki paragrafları şu şekilde tadil edilecektir.

i) “Üye Devletler” İran İslam Cumhuriyeti, Pakistan İslam Cumhuriyeti ve Türkiye Cumhuriyeti ile XXXVI. madde uyarınca Teşkilata kabul edilen ülkeleri ifade eder.

ii) “Üye Hükümetler” Üye Devletlerin Hükümetlerini ifade eder.

iii) “Bölge” Üye Devletlerin topraklarını ifade eder.

ix) “Andlaşma” İzmir Andlaşmasını ifade eder.

3. Andlaşmanın I. maddesine aşağıdaki şekilde okunacak bir fıkra eklenecektir.

“Kurucu Üyeler” İran İslam Cumhuriyeti, Pakistan İslam Cumhuriyeti ve Türkiye Cumhuriyeti’ni ifade eder.

4. Andlaşmanın III. maddesi aşağıdaki gibi tadil edilecektir.

“Üye Devletler, ECO Tercihli Tarife sistemi içerisinde edinilecek deneyim ışığında, diğer uluslararası yükümlülüklerine hanel getirmeksizin, ECO bölgesinde ticari engellerin mümkün olan azami ölçüde ve en uygun zamanda azaltılması olanaklarını ahdi yükümlülükleri temelinde tetkik edeceklerdir.”

5. Andlaşmanın V. maddesi aşağıdaki şekilde tadil edilecektir.

“Bu andlaşmanın amaçlarına hizmet etmek üzere, olarak ticari bankacılık yapmak, projelerin ve ticaretin başlatılması, teşviki ve finansmanını sağlamak üzere, ilgili devletlerin yasalarının izin verdiği ölçüde özel sektörün de katılımıyla, bir ECO Ticaret ve Kalkınma Bankası kurulacaktır.”

6. XXI. maddedeki “üç” sözcüğü kaldırılacaktır.

7. Andlaşmanın XXV. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilecektir.

“Temsilciler Konseyi, İran İslam Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığının ilgili Genel Müdürü ve Üye Devletlerin İran veya Ekonomik İşbirliği Teşkilatı nezdinde akredite Diplomatik Misyon Şeflerinden oluşacaktır. Bakanlar Konseyinin toplantı halinde bulunduğu zamanlar dışında, Bakanlar Konseyi kararlarının yerine getirilmesine ilişkin konularda gerekli adımların atılması ve Üye Devletlerin karar almasını icap ettiren hususların formüle edilmesinden ve Konseyin politikalarının uygulanmasından Bakanlar yerine ve adına sorumlu daimî bir organ olacaktır. Temsilciler Konseyi, gereken sıklıkta ve düzenli olarak, üyelerin çoğunluğunun hazır bulunmasıyla Tahran’da toplanacaktır. Temsilciler Konseyince onaylanan İç Tüzük uyarınca, Temsilciler Konseyinin Başkanlığı üye ülkelerin Tahran’da yerleşik temsilcileri arasında altı ayda bir alfabetik sıra ile el değiştirecektir.

8. XXVIII. madde'nin ilk paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilecektir.

“Genel Sekreter bir üye Devletin aday göstermesi ile Bakanlar Konseyi tarafından atanacak ve Sekreteryâ'nın tam yetkili yöneticisi olacaktır. Görev süresi 4 yıl olacaktır. Genel Sekreterlik görevi, üç Kurucu Üye devlet arasında el değiştirecek ve 2000 yılında bu sürecin tamamlanmasından sonra İngiliz alfabesine göre rotasyona tabi olarak iki yıla düşürülmüş görev süresi ile diğer Üye devletlere açılacaktır.”

9. Andlaşmanın XXIX. maddesinde, birinci paragrafın 3. cümlesi kaldırılacaktır.

10. Andlaşmanın XXXI. maddesine, aşağıdaki ikinci paragraf eklenecektir.

“Bakanlar Konseyi, bir üye devletin bütçeye katkısını belirli bir süre için kaldırmaya, azaltmaya veya ertelemeye karar verebilir.”

11. XXXV. madde aşağıdaki şekilde tadil edilecektir.

“Teşkilat uluslararası kuruluşlar, diğer bölgesel gruplaşmalar, devletler, kuruluş ya da kurumlarla yakın işbirliğine girebilir. Böyle bir işbirliğinin nitelik ve kapsamı Bakanlar Konseyince belirlenecektir.

12. XXXVI. madde'nin ikinci paragrafının yerine aşağıdaki paragraf konacaktır.

“Başvuran Devlet Andlaşmanın hükümlerine riayet etmeyi ve saygı göstermeyi taahhüt edecek ve bundan kaynaklanan tüm yükümlülüklerini kabul edecektir. Üyelige başvurusunun kabulünü müteakip, başvuran Devlet Andlaşmaya Katılım Belgesi imzalayacak ve daha sonra katılmasını kendi anayasal kuralları ve uygulamaları çerçevesinde onaylayacaktır. Katılım belgesinin imza tarihini izleyen 18 aylık süre içerisinde onay belgeleri İran İslam Cumhuriyeti Hükümetine tevdi edilecek ve bu ülke tarafından da tasdikli örnekleri diğer üye Devletlere ve Sekreteryâ'ya iletilecektir.

Onay sürecinin başlamasını takiben, yeni Üye Devlet, Bakanlar Konseyinin muvafakati ile, EİT'nin tüm organlarının faaliyetlerine tam üye gibi katılabilir ve EİT bütçesine belirlenmiş katkısını yapabilir.”

13. Yukarıdaki tadilat, İzmir Andlaşması ve ona ek “Ekonomik İşbirliği Teşkilatının Statüsü, Millî Temsilciler ve Milletlerarası Görevliler Hakkında Anlaşma”nın tüm ilgili maddelerine uygulanacaktır.

14. İzmir Andlaşmasının ve ona ek “Ekonomik İşbirliği Teşkilatının Statüsü, Millî Temsilciler ve Milletlerarası Görevliler Hakkında Anlaşma”nın, bu tadilatın dışında kalan hükümleri yürürlükte kalacaktır.

15. İşbu Protokol, üye Devletlerin ilgili anayasal kural ve uygulamaları uyarınca onaylanacak ve Onay Belgeleri, bunların tasdikli örneklerini diğer Üye Devletlere ve Sekreteryâ'ya iletilecek olan İran İslam Cumhuriyeti Hükümetine sunulacaktır.

16. İşbu Protokol, son Onay Belgesi'nin İran İslâm Cumhuriyeti Hükümetine tevdi edildiği tarihte yürürlüğe girecektir.

17. İşbu Protokol, İngilizce dilinde dört asıl nüsha olarak düzenlenmiş olup, dört nüsha da aynı ölçüde geçerlidir.

18. EİT Bakanlar konseyinin Olağanüstü Toplantısında, 28 Kasım 1992 tarihinde İslâ-mabad'da düzenlenmiştir. Aşağıda belirtilen tam yetkili temsilciler buna tanık olarak işbu pro-tokol'ü imzalamışlardır.

İRAN İSLÂM CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA
DR. ALİ AKBAR VELAYATI
DIŞİŞLERİ BAKANI

PAKİSTAN İSLÂM CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA
MOHAMMAD SİDDİQUE KHAN KANJU
DIŞİŞLERİNDEN SORUMLU DEVLET
BAKANI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA
HİKMET ÇETİN
DIŞİŞLERİ BAKANI

